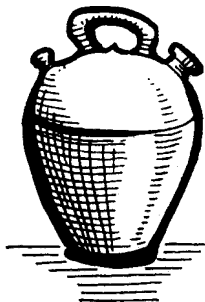
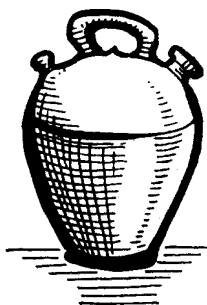

I'Aigua

I'Aigua

*"Si vols beure aigua fresca,
a la font has d'anar..."*

*"Les paraules i els desitjos se'ls emporta el vent i el temps.
Però mentrestant, els nitrats, els fosfats, els dissolvents, el
crom, el cadmi, el mercuri, el cesi, i tants altres elements
contaminants, sovint es van acumulant progressivament, dia
rera dia, a les aigües dels nostres rius i mars."*

La primera edició d'aquest llibret es va fer el 1993, editada per l'EEMA (Ensenyants per a l'Educació Mediambiental, de Sabadell) i el CEPA (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, de Molins de Rei).

Per a la redacció del text de la primera edició ens va ser de molta utilitat la consulta d'articles de Josep Puig, Octavi Piulats, Roger Lloret i Ramon Folch. A ells, i a totes les altres persones, publicacions i entitats de les quals vam aprofitar informació, el nostre agraiment.

La present edició ha estat completament revisada.

Edicions de L'Obrador Imaginari.

© JMS 1993-99. La reproducció d'aquest llibret està autoritzada, llevat del cas que es vulgui fer amb qualsevol tipus de finalitat comercial o lucrativa.

Antigament, les relacions de la gent amb l'aigua eren molt diferents de les actuals.

Els saurís, els pouaters, els aiguaders i totes les persones lligades a les feines de l'obtenció i de l'aprofitament de l'aigua, fent servir tecnologies rudimentàries, valoraven molt cada un dels litres que feien aflorar de dins de la terra, que captaven dels rius o recollien de la pluja.

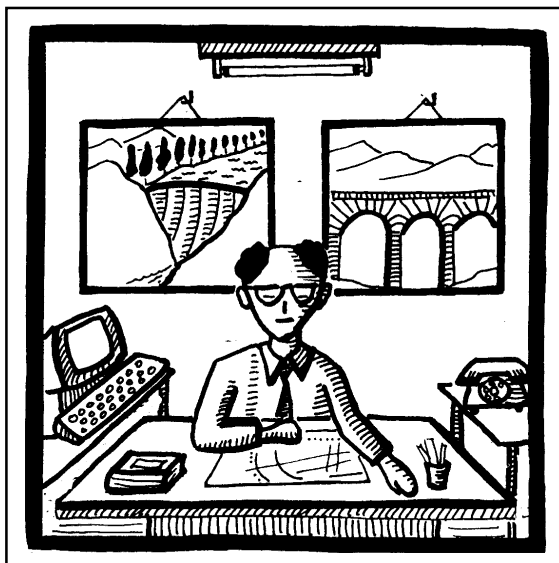

Els usuaris, per la seva banda, conscients de les dificultats d'aquells processos artesanals, en general també tenien una relació respectuosa amb l'aigua.

Especialment a les zones rurals, en les quals la majoria dels usuaris eren alhora els constructors i mantenidors de les fonts, de les pròpies cisternes o canalitzacions.

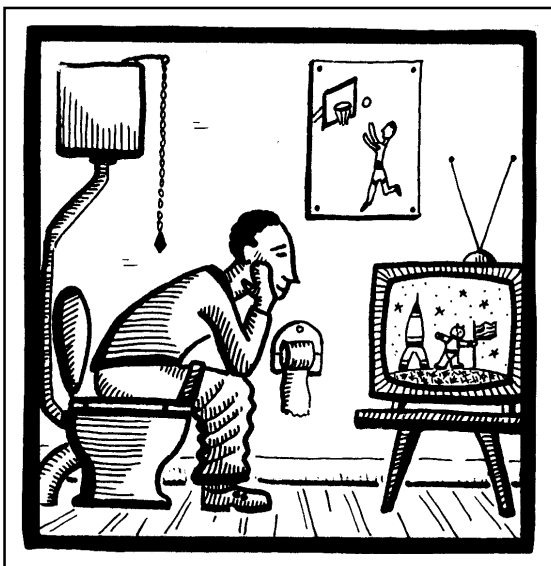

Però amb el pas del temps, amb la revolució industrial i el creixement gegantí de les grans ciutats alimentat per l'emigració rural, hi ha hagut una transformació molt profunda, tant pel que fa a la captació i distribució de les aigües com pel que fa als seus usos.

Avui, els hidròlegs, els perforadors, els enginyers d'obres hidràuliques, amb modernes tecnologies i poderosos mitjans mecànics i de tot tipus fan que s'alteri la relació de proximitat entre els usuaris i el cicle global de l'aigua.

El resultat d'aquest procés de distanciament és que ara només en tenim una visió fragmentada, sovint restringida a la utilització del líquid que surt per l'aixeta quan l'obrim.

Però a veure, posem un exemple gràfic:

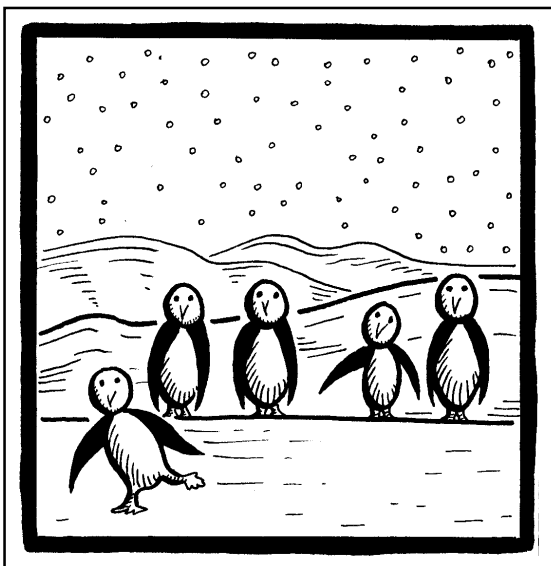
És incongruent que, mentre som capaços de desenvolupar tecnologies sofisticadíssimes per tal d'enviar coets a la lluna o dividir els àtoms en partícules, no siguem capaços de trobar un sistema que eviti que cada vegada que vulguem fer un riu o anar de ventre haguem de llençar un munt de litres d'aigua a la claveguera tot estirant la cadena del vàter.

És bastant absurd.

I encara que utilitzem per a aquestes activitats fisiològiques aparells denominats sanitaris, d'higièniques i sanitàries en tenen ben poc.

A veure: tenint com tenim dèficits d'aigua i de matèria orgànica, no té sentit que ens dediquem, sistemàticament, a ajuntar aquests dos elements al vàter, fent de dues coses molt valuoses una cosa pudenta, contaminant i molt problemàtica.

Per adonar-se del veritable abast d'aquest problema de la qualitat de les aigües cal tenir en compte que, actualment, fins i tot als llocs més llunyans i remots, en més gran o més petita mesura les aigües ja estan contaminades.

Per exemple, a les aigües glaçades del continent més isolat, a l'Antàrtida, s'hi detecten residus de pesticides i radioactivitat provinent d'assajos nuclears

Però aquesta mena de coses sembla que no ens preocupen gaire:

Vivim en una societat més il.lusionada amb els nous models de cotxes, que ens permeten estimbar-nos més confortablement, que no pas amb la qualitat de les aigües que disposem, o en la disponibilitat d'aigua que tindran els nostres fills i els nostres néts.

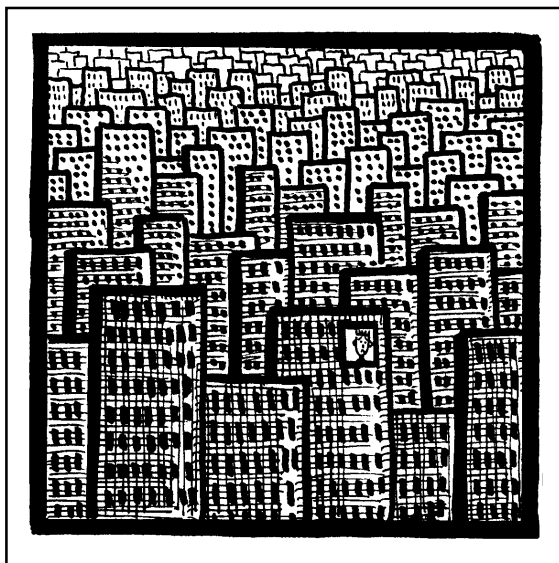
I hem arribat al preocupant extrem de considerar exponents de progrés tant la producció massiva d'escombraries com el creixent consum i malversament d'aigua.

Vivim enmig d'una civilització urbana i industrial, amb unes aspiracions contradictòries i perilloses.

Enmig d'una eufòria de progrés que ens impedeix discernir allò que té de positiu aquest progrés d'allò que n'és extremadament perillós.

Emborratxats de modernitat... i amb una sèrie de problemes pendants, el de l'aigua n'és un, que no són precisament fàcils de resoldre.

Val a dir que no és senzill:
Reorganitzar aquesta civilització
urbana, les grans ciutats i els seus entorns
industrials, de manera que no representin una
agressió constant pel medi ambient, és una
tasca realment complexa.

Perquè és possible que el problema i
l'error més gran d'una gran ciutat sigui el fet
mateix de ser una gran ciutat, amb l'eventual
impossibilitat d'assolir un equilibri ecològic i
social.

Amb l'inconvenient afegit, alhora, que aquesta cultura urbana impulsa i força una agricultura intensiva, basada en els monocultius, els adobs sintètics i l'ús sistemàtic dels pesticides, una agricultura tan malversadora de l'aigua, desequilibrada i antiecològica com la mateixa ciutat.

Una agricultura, a sobre, extremadament perillosa per als consumidors, ja que els diferents residus tòxics que sovint contenen les aigües amb què es reguen les fruites i les verdures, a més dels diferent verins amb què es tracten, resten dissolts en diferents proporcions dins d'aquests aliments.

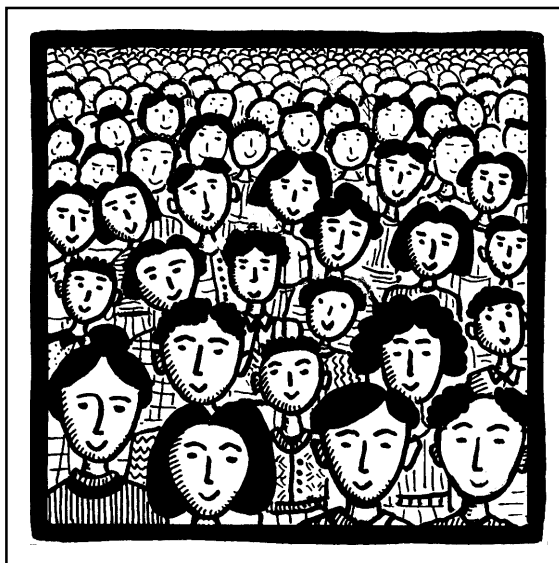
La nova irrupció dels cultius transgènics, amb la seva més gran capacitat de suportar desherbants i pesticides, és una altra passa endavant en aquesta direcció tan poc assenyada.

I això evidentment no és bo.

No ho és que cada vegada sigui més elevada la quantitat de porqueries i verins que ingerim.

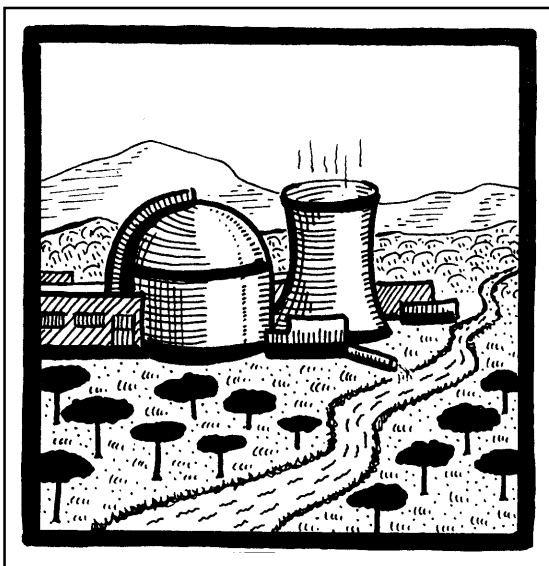
Ja sigui que els ingerim dissolts en l'aigua que bebem, dins dels diferents aliments que mengem, o senzillament respirant, ja que respirar, avui dia, de vegades, també s'ha convertit en una altra forma d'empassar-se immundícies bastant perilloses.

Continuem. Tal com hem dit abans, una de les característiques d'aquesta cultura urbana moderna és l'augment dels consums individuals d'aigua.

Això, afegit a l'augment constant de la població, fa que es dispari el volum total de consum.

I que, per tant, si no s'augmenten les mesures preventives i correctores, també augmenti proporcionalment el grau de contaminació dels rius, els mars i els oceans.

Una contaminació de vegades visible, en forma d'aigua llantiosa, tèrbola o espumosa.

O de vegades camuflada, aparentment neta però amb diferents elements contaminants que sense alterar la seva transparència la converteixen en molt perillosa, com per exemple la contaminació d'origen radioactiu.

Per la seva banda, les aigües subterrànies, a causa de les filtracions contaminants que reben, sovint no estan en gaire més bones condicions.

I fins i tot la pluja, condensadora de les múltiples emissions atmosfèriques industrials i urbanes, ha esdevingut un fenomen preocupant, degut a les elevades càrregues d'elements contaminants que segons les zones geogràfiques i les condicions atmosfèriques pot arribar a contenir.

La pluja àcida, amb els seus efectes devastadors sobre els boscos que afecta, és un exemple claríssim dels perillosos nivells de contaminació atmosfèrica que hem assolit.

És clar que, en relació a la solució d'alguns problemes, podem argumentar que són problemes que ens sobrepassen, la solució dels quals no és al nostre abast.

I és cert; evidentment, alguns són problemes que, donades les seves dimensions, cal afrontar d'una forma col·lectiva.

Per exemple, cal pressionar l'Administració per tal d'aconseguir que totes les indústries funcionin sense processos contaminants.

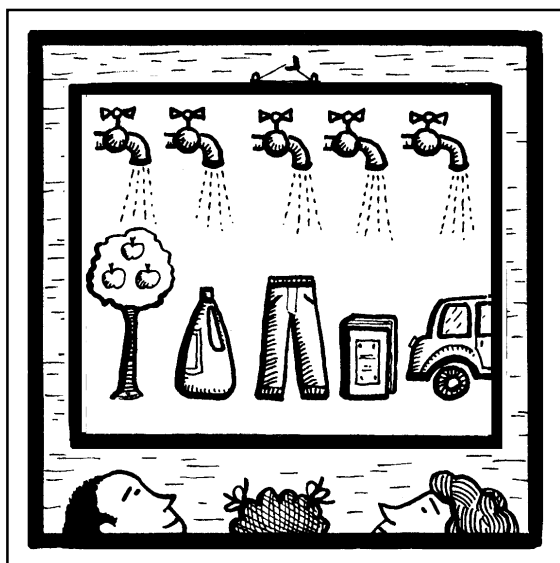
Perquè les generacions venidores no en faran res dels beneficis empresarials dels industrials actuals i, en canvi, sí que els serà un veritable trencaclosques la contaminació de tota mena que aquestes indústries els estan deixant en herència.

Però aquestes reivindicacions no ens han de fer oblidar les coses que nosaltres podem fer individualment, que són moltes.

Per exemple, fer compatible la nostra higiene amb la higiene dels rius.

De quina manera? Doncs moderant l'ús desproporcionat que fem en general de l'aigua i en particular dels sabons i els detergents.

Una actitud traslladable a qualsevol tipus de consum, ja que l'aigua és present en tots els processos productius:

Roba, paper, calçat, electrodomèstics, mobles, vehicles, etc.

Ja sigui durant l'obtenció o la manipulació de les primeres matèries necessàries, o durant el procés de manufacturació o producció, l'aigua, en més o menys quantitat, sempre és necessària.

Per tant, com a idea general, podríem dir que reduint qualsevol tipus de consum col.laborem a reduir el consum total d'aigua i el seu grau de contaminació, ja que, en més o menys quantitat, aquesta és present en tots els processos productius.

A més, un cop cobertes les necessitats bàsiques, cada cop és més evident que l'augment del consum no es tradueix en un augment de felicitat. I de vegades l'efecte és fins i tot invers.

Ens fem un bon embolic, amb les grolleres enganyifes de les campanyes publicitàries comercials...

I com que estem bastant mal ensenyats, després resulta que considerem que el pagament dels rebuts de l'aigua, o de les factures de qualsevol producte o objecte que adquirim, ja ens eximeix de qualsevol tipus de responsabilitat respecte de l'ús que fem d'aquesta aigua, o de l'ús que se n'ha fet per fabricar allò que comprem.

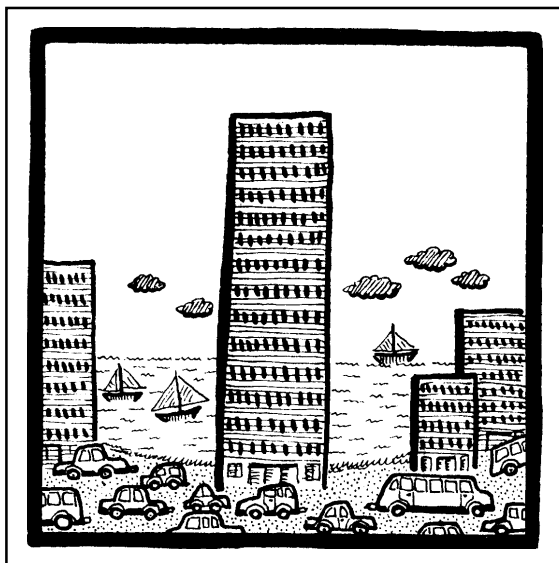
Donem tanta importància als diners que no ens sabem adonar de quines són les coses realment importants.

I les coses importants de debò són unes altres.

Per exemple, l'aigua.

Neta, incontaminada, imprescindible per a totes les formes de vida.

I ahora, hàbitat específic de milers de vegetals i animals, sense la companyia dels quals no és possible imaginar la nostra supervivència.

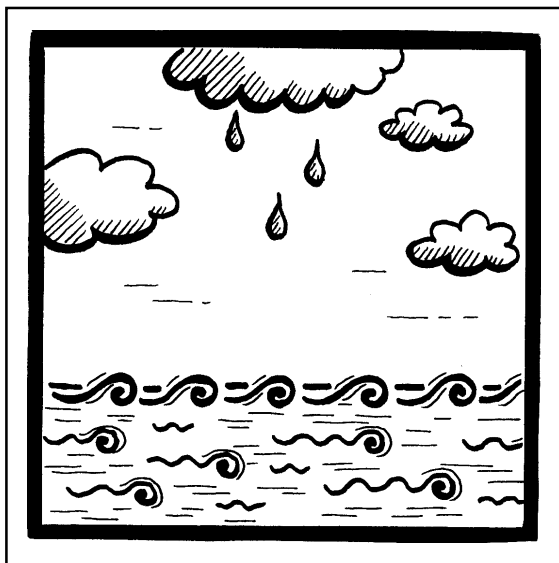
Podríem viure sense cotxes, sense apartaments a la costa, sense autopistes, sense televisions, sense rentavaixelles ni microones, sense corbates ni pintallavis, sense moltíssimes coses que ens semblen del tot imprescindibles.

Més ben dit, és possible que fins i tot visquéssim millor...

Però sense aigua no podríem viure, és impossible.

Per tant, si no la malversem, si evitem els usos que la contaminen, si evitem també adquirir els productes que impliquen durant la seva fabricació un ús abusiu d'aigua o la seva contaminació, tots hi sortirem guanyant.

Especialment, si això ho fem tant a casa nostra, individualment i familiarment, com als altres llocs on desenvolupem qualsevol tipus d'activitat: escola, treball, esbarjo, etc.

I encara més si reivindiquem la promulgació i el respecte de les lleis necessàries per tal que els diferents usuaris, domèstics, industrials i agrícoles, tinguin, tinguem, la cura necessària d'aquest recurs absolutament essencial.